

RECULL DE RECORDS DE SANT ANTONI

Maria Noguera Figueras

mnogue32@yahoo.es

Dins la memòria dels veïns altafullencs són sempre presents les històries que els pares i els avis els havien explicat i les que coneixen per la seva pròpia experiència any rere any. N'hem recollit algunes.

Des de sempre el turó conegut com a puig del Calvari o d'en Jaques ha estat un punt de referència en l'orientació dels pescadors, i la devoció al sant ha estat ben palesa. Quan es va construir l'ermita el 1714, els pescadors van contribuir-hi amb una part de les captures fins que es va donar per acabada. Però no només els pescadors d'Altafulla; sempre hi ha hagut una estreta relació amb Torredembarra (malgrat les disputes de veïnatge), i els pescadors de la Torre s'encarregaven de netejar l'ermita de Berà i proveir d'oli per a la llàntia les ermites de Berà, Montornès i Altafulla.

Les banderes

Ja abans de la construcció de l'ermita hi va haver sempre una pugna entre els confreres de Sant Antoni, pescadors, i els de Sant Isidre, pagesos, per veure quina bandera obria les processons. Discussions airades que algunes vegades acabaven no només amb crits i insults, sinó a cops de bandera. El 1701 l'arquebisbe Josep Llinàs decreta que es reuneixin els representants d'ambdues confraries per posar-se d'acord. Cosa que succeeix després de molts estira-i-arronses, i es decideix que un any obrirà la processó el gremi de pagesos i la tancarà el gremi de pescadors, i l'any següent es farà al revés, i que cada any es continuarà amb aquesta alternança.¹

¹ ROVIRA I GÓMEZ, Salvador-J. "Consideracions entorn de la confraria i el gremi de pagesos d'Altafulla i de les seves ordinacions de l'any 1798", *Estudis Altafullencs*, 5, p. 66.

Processó a començaments del segle xx.

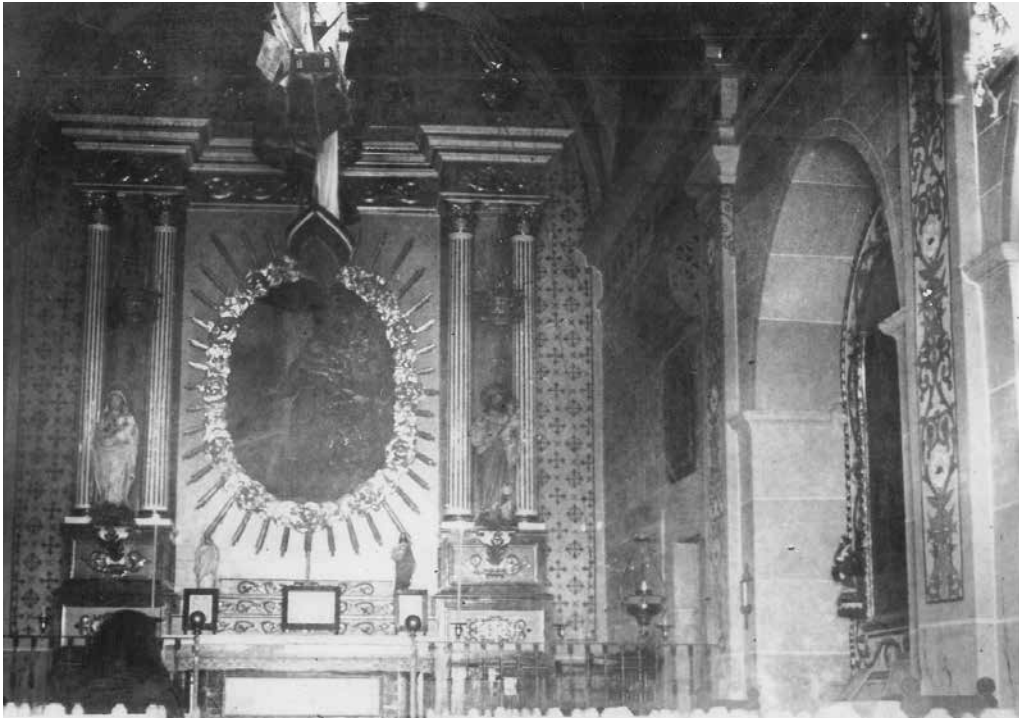
Aquest fet és molt antic, però el que encara és record viu dels informants és el que costava pujar a l'ermita els dies de vent. Els pals de les banderes eren molt alts, de manera que es veien des de Ferran i Torredembarra. Aguantar l'abalançada els dies de vent era tota una gesta.

Exvots i quadre de sant Antoni

“Sant Antoni ens guardi de prendre mal”

Com a totes les ermites, els exvots de braços i cames de cera o llauna, dibuixos i fotografies eren presents en senyal d'agraïment. També hi havia barques fetes a escala, penjades del sostre, ofrena dels pescadors. Durant la Guerra Civil, a l'agost del 1936, es va cremar pràcticament tot el que hi havia a l'ermita (bancs, exvots, imatges...). Una de les barques, feta per Pere Figuerola (a. *Catxutxa*) de Baix a Mar de Torredembarra, va fer cap a França i actualment és al Museu Marítim de Barcelona, a les antigues Drassanes.

Actualment dins l'església hi ha una barca penjada del sostre, una altra barca dins una vitrina donada l'any 1993 pel Sr. Busquets, i un ciclista donat com a record de la desena pujada a l'ermita per Manuel Escrig, Rafael Moreno i Antonio Ramírez el 1994.

Aspecte de l'interior de l'ermita anterior a 1936, on podem veure, presidint l'altar, el quadre de Sant Antoni que va desaparèixer durant la Guerra Civil.

Dins la sagristia hi ha diversos exvots: un quadre donat per Baltasar Pijoan Llobera (campaner) i la seva filla Joaquina per agrair que els lliurés d'una desgràcia quan es va despenjar la campana de l'església del poble, sense arribar a caure a la plaça, el 4 de gener de 1936. Fan l'ofrena el 1940; un dibuix de M. T. F. del 1954 agraint una curació; un quadre de ceràmica en agraïment de la família Bonet-Boronat del 1957, i el morro llarg i dentat d'un peix serra força gran.

També amb la Guerra Civil va desaparèixer el quadre miraculós de sant Antoni. Aquest quadre havia quedat molt malmès durant la Guerra del Francès, per tal com els soldats de Napoleó que feren servir l'ermita com a caserna l'havien arrancat del retaule i havia estat trepitjat pels cavalls. En acabar la guerra, malgrat els suggeriments del restaurador de fer-ne un de nou, ja que el seu estat era lamentable, el poble va preferir tenir-lo ple de sargits a canviar-lo. Així, el van continuar venerant fins al 1936.

Després de la Guerra Civil, E. Sendra va pintar un dels quadres amb imatges de sant Antoni que estan situats a les capelletes més pròximes a l'altar major; està datat el 1939. L'altre quadre, del qual no hem entès la signatura, està datat el 1940.

Viacrucis

El costum de pujar al turó que ocupa l'ermita devia ser anterior a la seva construcció, ja que en el permís que dóna el bisbat consta que és per construir-la a la partida del "Montis Calvarii", muntanya del Calvari.² Les capelletes del viacrucis encara es conserven actualment. Les originals tenen més de dos-cents anys d'antiguitat. Va ser Ramon Franquès, avi d'Antoni Martí i Franquès, qui les va costejar.³ Durant la Guerra Civil se'n van fer malbé algunes, que es van refer en temps de Mn. Quintana. Quan es va urbanitzar la muntanyeta se'n van canviar de lloc algunes, ja que el camí no seguia el traçat actual sinó que anava planejant per evitar la pujada brusca que té ara.

Fa uns anys uns brètols també en malmeteren algunes, que van ser substituïdes per les que va pintar Salvador Ferré; es feren a Verdú.

El dia de Rams a la tarda es feia el viacrucis des de l'església fins a l'ermita, costum que continua amb els nens i nenes de catequesi. Actualment, el Dissabte de Rams a la nit el puguen a fer alguns fidels de Torredembarra. El Divendres Sant al matí el fan els fidels en general.

Les festes a l'ermita

Alguns dies abans de les festes un grup de voluntaris anava a arreglar el camí allà on l'havien malmès les pluges per tal que poguessin pujar els carros. Reomplien les rases amb picadís de la pedrera que hi havia on és ara la plaça de la Pedrera.

Processó de Dimarts de Pasqua de l'any 1957.

² SÁNCHEZ REAL, José. "La ermita de S. Antonio", *Estudis Altafullencs*, 18, p. 54.

³ CARNICER, Joan, Salvador-J. ROVIRA I GÓMEZ i Josep BORRELL, *Altafulla (De portes enfora)*, p. 63.

L'Onze de Setembre, dia de la baixada del quadre, i el Dimarts de Pasqua, dia en què el tornaven a l'ermita després d'haver alliberat el poble de la pesta, són les dues festes votades en agraïment al sant. Són dos dies de festa eminentment religiosa, amb la celebració de la missa, cantada de goigs i, a la tarda, rosari. Però s'aprofitava per tenir un dia d'esbarjo i s'organitzaven entreteniments.

L'Onze de Setembre

Per commemorar el dia de la baixada del quadre des de l'ermita fins a l'església parroquial se celebrava la missa i hi havia un ambient de festa tot al voltant. Ara, després de missa i cantar els goigs, els Castellers d'Altafulla aixequen uns quants castells.

El Dimarts de Pasqua

Després de la missa i de cantar els goigs en commemoració de la pujada del quadre, la gent acostumava a quedar-se a dinar o bé a la tarda s'hi reunien a berenar i a menjar la mona. Alguns anys el Dilluns es pujava a fer un arròs, però es va fer costum que el Dilluns els pobles de la rodalia anessin a l'ermita de Montornès i que el Dimarts el lloc de celebració i trobada fos l'ermita de Sant Antoni. Veïns de Torredembarra recorden que hi havia qui el Dilluns procurava avançar les feines imprescindibles per tal de tenir lliure el Dimarts. Encara ara molts torrencs es mantenen fidels a aquesta tradició i, malgrat que a Torredembarra no és dia festiu, puguen a berenar i a menjar la mona el Dimarts.

Dins la casa de l'ermità hi havia la cisterna on la gent anava a buscar l'aigua per fer l'arròs i per beure-la, ja que era boníssima. Sempre hi havia dos càntrics plens per poder beure.

“L'aigua de Sant Antoni, mata la grip i el dimoni”.

Pels anys 30 s'organitzava el “tiro al colom”, a veure qui endevinava a cops de pedra un colom lligat amb una corda (qui l'aconseguia el prenia cap a casa). Després de la guerra hi va haver uns anys en què es pujava en processó una imatge petita del sant i només hi havia missa i rosari, però aviat després del rosari es van fer sardanes, presentació de la catequesi, cançons... No faltaven les torroneres, mare i filla, a qui es podien comprar lllaminadures, caramels llargs i gruixuts i, sobretot, el torrò d'Agramunt: rodó, fet d'avellanes, mel i sucre, entremig de les neuletetes de pa d'àngel, quin record...! I la paradeta que venia pilotes lligades amb un elàstic, i flautes... Els petits xalaven pujant als “cavallitus”, que es feien rodar a mà. Els que eren més grandets algun cop s'havien escapat de missa per anar a lluitar a pedrades pel darrere de l'ermita. Moltes vegades venia un fotògraf i la gent aprofitava que pujava mudada per fer-se un retrat de record.

Dilluns de Pasqua any 1973. 1r aplec de sardanes amb la cobla tocant damunt l'estrada feta amb el remolc del tractor.

Actualment, el Dimarts de Pasqua, en acabar la missa es canten els goigs, es venera la relíquia i a la plaça es ballen sardanes. A la tarda es resa el rosari i es menja la mona. Ah!, i no hem d'oblidar la tradició de comprar la mida (cinta de color, que inicialment era de la llargada del sant, beneïda).

Des del 1986 es va començar una altra tradició: l'Onze de Setembre i el Dimarts de Pasqua, l'Angelina Campo Otero, quan ha acabat la missa i el cant dels goigs, mentre es venen les mides i altres records, surt a la finestra i tira caramels, amb gran tabola de tota la canalla.

Canvis al turó i a l'ermita

El 1850 es construí la torre de telègrafs, la qual servia d'enllaç entre les que hi havia al Vendrell i a la muntanyeta del Llorito de Tarragona. Aquesta torre va acollir el primer estudi d'Altafulla Ràdio.

A començaments del segle xx, per la celebració del Dia de l'Arbre, els nens de l'escola van plantar els sis pins de davant l'ermita. Per fer una cerimònia com cal, un dels escolars, Josep M. Roig Marimon, va recitar una poesia. A les fotos del llibre *Altafulla. Imatges i records*, del curs 1922-23 hem reconegut el Joan Rovira i el Martí Gatell, els quals explicaren als seus fills que ells havien plantat els pins, i l'Antonieta Maymó, la més menuda a la foto del grup de nenes, ens explica com li van comprar

Ermita i torre de Telègrafs a principis de segle xx, poc després que s'hi plantessin els primers pins.

un canteret que ompliren a la bassa del castell i ella i d'altres nens i nenes pujaren aigua per regar els arbres acabats de plantar. L'edat de les criatures situa la festa dos o tres anys més tard, potser el 1925. Però degué ser un fet molt emocionant quan els petits protagonistes ho han transmès amb orgull als seus descendents.

En temps de Mn. Miquel Amorós es van plantar els pins que envolten el lloc. Pepito Farreras es va encarregar de comprar els plançons i Mn. Miquel va planificar la distribució dels arbres dibuixant una estrella que només es podria apreciar a vista d'ocell. El que no es va tenir en compte és que en créixer caldria esporgar-los i, si convenia, aclarir els plançons que haguessin crescut per tal de poder tornar a gaudir del paisatge.

Quan es va construir l'ermita, el terreny que ocupava era comunal, pertanyia al municipi. Amb la desamortització del ministre Madoz, el 1855, les terres se subhastaren i són adquirides per Pere Oliva, amb l'obligació de respectar l'ermita.⁴ No sabem com canviaren de propietari, però aquells camps plantats de garrofers van ser portats per tres generacions de Solé: l'avi, el pare, Josep Solé Salvat, i el fill, Jaume Solé Homs, fins l'any 1956, en què el fred matà els garrofers. Anaven a Tarragona a passar comptes amb el canonge administrador, i últimament ho feien a la parròquia.

⁴ ROVIRA I GÓMEZ, Salvador-J. "Altafulla i les desamortitzacions vuitcentistes", *Estudis Altafullencs*, 9, p. 86-87.

Al voltant de l'any 1967 Mn. Castellà va decidir fer obres per habilitar les dependències dels costats de l'església; a l'esquerra es prepararen dormitoris per poder fer tandes de colònies i exercicis espirituals, i a la part dreta es preparà una sala menjador i una cuina a la planta baixa per acollir els grups, i la primera planta fou l'habitatge dels ermitans.

L'any 1975 hi va haver un fet que sacsejà la comunitat altafullenca i portà a una forta divisió d'opinions.⁵ Es tracta de l'escripturació del terreny del voltant de l'ermita a favor de la parròquia i el fet de vendre a l'Ajuntament de Torredembarra (el veí!) el terreny per construir-hi el dipòsit d'aigua per abastir la població. De mica en mica els ànims es van anar relaxant i l'ermita no va deixar de ser el lloc on grans i petits, altafullencs i torrencs, es troben per celebrar diades i fer excursions.⁶

Les obres de rehabilitació de l'ermita van ser encomanades als germans Jacinto i Bartolomé (a. *Óscar*) Serrano. El Jacinto dirigia l'obra. Va ser una feina pesada per la dificultat d'accés; no hi havia camí ni aigua. Amb el Land-Rover pujaven l'aigua amb bidons (no gaire plens perquè no es vessessin amb els sotracs). Després feren una conducció fins a un petit dipòsit a peu d'ermita que omplien des del xalet dels Ferrándiz.

Més tard es netejà i reparà la cisterna. L'Óscar va treure moltes restes de càntirs, testimonis de trencadisses que degueren ocasionar disgust el dia de la mona.

L'Óscar recorda amb nostàlgia que l'ermita va ser la seva estrena com a picapedrer. Era molt jove i va fer el seu primer ampit de pedra per a una finestra. Després de moltes hores de feina i angúnia per com sortiria, quedà prou bé, però quan els manobres el portaren a col·locar els va caure i es trencà! Per tant, el que es conserva és ja el segon treball.

Una vegada fetes les obres bàsiques hi hagué tandes d'estudiants que hi passaven alguna setmana formant equips de treball. La inexperiència se suplïa amb la bona voluntat, i els errors, amb l'ull vigilant del Jacinto. Per arranjar els voltants s'havia de desbrossar. Un dels nois pensà que era més fàcil cremar els matolls que no pas picar per arrancar-los, i s'originà un incendi que, per sort, no va córrer cap a la zona amb més pins. El camió de bombers no pogué arribar a l'ermita, ja que el camí al costat del castell estava limitat per una tàpia i era massa estret. Al final hi arribaren amb un vehicle més petit, amb molt poca aigua, però afortunadament tot el grup de treballadors ja l'havien pogut controlar.

⁵ "*Diario Español*": 12 de març de 1975 (p. 24), 14 i 16 de març (Cartas al director) i 27 d'abril.

⁶ Actualment a part del dipòsit de la Torre, que recollia les aigües extretes per sondejos al peu del Gaià, ens hi trobem els dipòsits per abastir Altafulla, fets per recollir les aigües dels pous dels Safranars (explotats des del 1969) i de 500 m³ de cabuda, complementat finalment amb el dipòsit que recull les aigües del "minitransvasament" de l'Ebre (iniciat a l'any 1989) i de 2.000 m³ de cabuda màxima.

A dins l'església es va arreglar el paviment i es van treure les baranes que limitaven la zona del presbiteri; aprofitant que es feien obres, se seguiren les indicacions del Concili Vaticà II de treure la separació de l'altar amb els fidels.

Presidint l'altar major hi ha la imatge de sant Antoni de Pàdua, que substitueix el quadre desaparegut. Als costats hi ha les imatges de sant Gaietà a l'esquerra i sant Francesc de Pàola a la dreta, donades el 1958 per ca l'Anton Martí. Abans hi havia una imatge de sant Magí donada per les germanes Balsells.

L'artista Salvador Ferré Andreu va pintar els dos altars més propers a l'entrada: el de la Mare de Déu Miraculosa, signat el 1994, i el de la Mare de Déu de Montserrat, signat el 1999. La imatge de la Mare de Déu Miraculosa va ser donada pel Dr. Torres, metge de Lleida que tenia a Altafulla una segona residència, i la de la Mare de Déu de Montserrat la va donar Angelina Campo.

Als dos costats de la porta d'entrada trobem representats dos santcristos en rajola catalana, i als peus d'un d'ells hi ha la pica d'aigua beneïda feta amb pedra rosa d'Altafulla.

Records dispersos

El lloc físic ha estat un fil conductor que ha regit la relació amb l'ermita, però hi ha les vivències que han estat salvades per la memòria selectiva de cadascú. Per fer un recull de records, a més dels testimonis directes també hem aprofitat els que es van recollir durant anys a la primera publicació periòdica del Centre d'Estudis d'Altafulla, la senzilla i estimada *La Tartrana*.

El dia de Sant Nicolau, el 6 de desembre, els nens de l'escola passaven disfressats de bisbetons, amb una mitra de cartró i una espasa de fusta, a cantar la cançó de Sant Nicolau davant les cases del poble. Amb el que recollien, Jaume Bonachí, *el Met de ca la Tona*, pescador, els feia un bon arròs. Aquest fet també el recorda Josep Sabaté a *La Tartrana* núm. 8, amb la lletra de les cançons que cantaven.

Quan Mn. Gaietano Magriñà i Mn. Josep Ballesté eren seminaristes, a finals dels 40, els estius que passaven a casa seva eren aprofitats pels petits del poble, que els diumenges després de doctrina pujaven a Sant Antoni a passar-hi la tarda jugant i cantant, i aprenent el ball de bastons.

A finals dels anys seixanta es va col·locar la campana al campanaret.

Durant els anys 1969, 1970 i 1971 els escolans de l'església d'Altafulla i d'altres pobles hi van fer colònies amb Mn. Josep Queraltó (de Montblanc), Mn. Joaquim Fortuny (de Cambrils) i Mn. Joaquim Gras (de Torredembarra), els quals feien de monitors.

A començaments dels 80 els alumnes de 7è i 8è d'EGB pujaven el dia de Sant Josep a fer un arròs. La diferència amb els d'anys enrere era que aleshores no hi havia

ermitans i per tant havien de pujar a peu tot el que necessitaven, fins i tot la garrafa d'aigua. El costum es va mantenir fins que les ordenances de prevenció d'incendis van fer estricta la prohibició d'encendre foc.

Per Nadal de 1970 es va estrenar la Coral Infantil d'Altafulla. Per celebrar la primera cantada van pujar d'excursió a l'ermita i acabaren la festa amb una xocolatada. Hi va haver un parell d'anys, 1973 i 1974, en què es van fer aplecs de sardanes el Dilluns de Pasqua.

Ha estat el lloc triat per a la celebració de concerts organitzats per GOMA2 (Grup d'Opinió Minerva Altafulla 2), actuant entre altres artistes el flautista de reconeguda fama Claudi Arimany, i també s'hi ha fet la presentació de llibres (Centre d'Estudis d'Altafulla).

A *La Tartrana* núm. 29 hi ha publicada la sardana dedicada a Sant Antoni, amb lletra d'Oleguer Solé, pescador i poeta resident a Torredembarra, i música del mestre Albert Sanahuja, de Valls.

I de la protecció del sant envers la vila en tenim testimoni en els fulls parroquials i retalls de premsa que ens va presentar Albert Cardona a *La Tartrana* núm. 33, en la qual conta com Altafulla no va patir els efectes d'un fort huracà el 1885 i també el mateix any es va lliurar d'una epidèmia de còlera.

Coral infantil d'Altafulla, desembre de 1970.

Alguns ermitans

Referent als ermitans que han tingut cura del lloc, no n'hem trobat gaires notícies. El primer ermità va ser, a petició pròpia, **Baltasar Rabassa**. No va poder exercir, ja que va morir l'any 1714 sense poder veure finalitzada l'obra, que arribà a terme el 1717.

Esteve Espina fou el successor de Baltasar Rabassa. En el seu testament disposà que l'enterressin a la sepultura que havia fet construir a l'interior de l'ermita.⁷ **Josep Llorens Buyreu** va ser ermità a meitat del segle XIX. La casa del poble coneguda com a ca Pep de l'Era abans tenia el renom de ca l'Ermità.

Julià Rubinat i Vicenta Martínez van ser la parella d'ermitans que van estrenar l'època actual. Van tenir cura de l'ermita entre els anys 1970 i el 1984. Els anys 68 i 69 s'havien fet les obres de restauració, a càrrec dels constructors Serrano, i es va arranjar l'habitatge per als ermitans i l'alberg. El 1970, noucasats, estrenaren la casa sense que s'hi hagués acabat d'instal·lar la llum i l'aigua. El telèfon encara va tardar molt més, tot i ser ben necessari, ja que quedaven molt allunyats del poble. Una cuina que els visità per uns dies es va posar de part a mitjanit. Tot van ser corredisses al poble a buscar algú que tingués cotxe i els pogués acompanyar a la clínica a Reus. Els anys que hi havia Mn. Castellà s'organitzaven molts camps de treball per arranjar els voltants de l'ermita. Pujaven joves estudiants els caps de setmana i durant les vacances d'estiu: de la Universitat Laboral de Tarragona, de Saragossa, de Madrid, de França, d'Alemanya... Van començar arreglant l'últim tram del camí fent passeres de ciment per tal que no s'abarranqués amb les pluges i posant els pals de la llum. Es van substituir les rajoles de la placeta pels mosaics de pedres, i es feren les escales i la font al costat. És una època agradable de recordar, amb tota la gresca dels joves, els focs de campament, les alabances pels menjars que els preparava la Vicenta (els macarrons, ah, els macarrons!...), l'alarma un dia d'estiu quan es va calar foc al costat de l'ermita i que la rapidesa i el ser colla van permetre de sufocar ràpidament, la festa de comiat i les llàgrimes de molts nois al marxar. Eren grups nombrosos, de vint i a vegades de quaranta nois, els quals no tenien lloc suficient per dormir a cobert i ho havien de fer en tendes de campanya o damunt la plaça. També hi pujaven molts grups de matrimonis a fer convivències. De Torredembarra, la Riera, Tarragona, Constantí... Els ermitans es cuidaven de fer el menjar per als grups que feien alguna activitat, i l'església i voltants estaven sempre nets i arreglats.

⁷ ROVIRA I GÓMEZ, Salvador-J. *Història d'Altafulla. II: L'Edat Moderna 1479-1868*, p. 113.

Prudencio Moreno i Josefa Juárez. Van cuidar de l'ermita entre els anys 1984 i 1989. Durant aquests anys visqueren a la casa de l'ermità amb els seus fills, Águeda, Prudencio i José. La seva missió era mantenir el lloc net, tenir cura de si hi havia algun desperfecte, i els caps de setmana obrir l'ermita per tal que tothom que hi pogués pogués entrar-hi a pregar. D'aquest període es recorda (potser abans d'anar-hi, el 1980) que durant una tempesta va caure un llamp a l'alberg que hi ha a l'esquerra de l'ermita. El 1989 una ventada molt forta va tirar un dels pins de la placeta.

Juan González i Águeda Moreno. Van ocupar el lloc dels seus pares i van ser ermitans el 1990 i el 1991. L'any 1990 es van fer les barbacoes i les taules grans que hi ha sota el pinar. Els records que els acompanyen són agradables: la gent que pujava a passejar i a visitar l'ermita, que estava oberta dissabtes i diumenges, i si algú hi anava entre setmana i els ermitans eren a casa, també els obrien la porta.

Salvador Perelló i Montserrat Casanovas. Cuidaren de l'ermita des del 1991 fins al 2008. Durant la seva estada segueixen les obres de millorament: es fan clavegueres, es posa l'enllumenat de la plaça i es construeix el segon dipòsit d'aigua d'Altafulla. Les barbacoes i les taules de sota els pins són un servei molt utilitzat per les persones que gaudeixen de pujar a passar un dia a l'aire lliure.

Tots tenen present el gran nombre de parelles que van triar l'ermita per celebrar el seu matrimoni.

És de suposar que, en acabar aquestes ratlles, molts lectors recuperaran vells records. És difícil compilar-los tots, però poden ser la base d'una altra recollecció.

Tot aquest recull s'ha fet gràcies a les explicacions i les fotografies aportades per: arxiu fotogràfic del Centre d'Estudis d'Altafulla, arxiu fotogràfic de *La Plaça del Pou*, Jaume Balaguer Rimbau, Joan Carnicer Torrent, Montserrat Casanovas, Angelina Campo Otero, Manel Escrig i Gómez, Pepita Farreras Serramià, Salvador Gatell Gavalrà, Agustí Gutiérrez, Albert Jansà Bairaguet, Norbert Llorens Fernández, Vicenta Martínez Martínez, Antonieta Maymó Elias, Águeda Moreno Juárez, Maria Noguera Figueras, Rafel Pellicé Domínguez, Joan M. Quixalós Carrera, Josep M. Recasens Sanromà, Salvador-J. Rovira i Gómez, Mn. Isidre Saludes i Rebull, Bartolomé (a. *Oscar*) Serrano Laguna, Jacinto Serrano Laguna, Dora Solé Maymó i Joan Vives Milà

Motllo per fer exvots de cera de la botiga de Ca Punsoda
(Centre d'Interpretació de l'Era del Senyor).

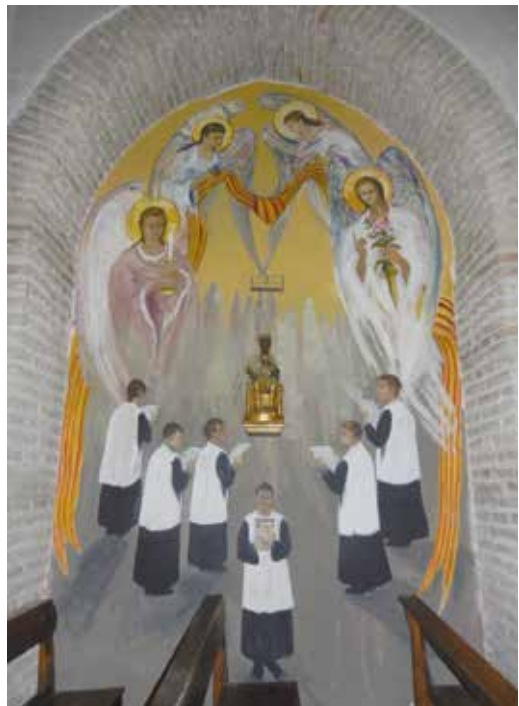
Exvots penjats a la sagristia de l'ermita.

Llençada de caramels després de missa.
11 setembre de 2000.

Altar de la Mare de Déu Miraculosa. 1994.

Altar de la Mare de Déu de Montserrat. 1999.